

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica 8.
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana za hvala vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Volitev v trgovsko in obrtniško zbornico za Kranjsko.

Kandidatje nar.-napred. stranke so:
Za srednjo trgovino
(rdeče glasovnice):

Viktor Rohrmann, trgovec in posestnik, Ljubljana,
Feliks Urbanc, trgovec in posestnik, Ljubljana.
Josip Perdan, trgovec in posestnik Ljubljana.

Za malo trgovino

(modre glasovnice):

Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani,
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani,
Josip Kraigher, trgovec v Postojni.

Za veliko obrt

(rumene glasovnice):

Ivan Bonač, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Za srednjo obrt

(bele glasovnice):

Ivan Rakovec, tovarnar in posestnik v Kranju,
Ivan Schrey, pekar in posestnik v Ljubljani,
Fran Ksaver Stare, sobni slikar in posestnik v Ljubljani, Sodna ulica.
Lavoslav Bučar, gostilničar in posestnik, Koštanjeva.

Za malo obrt

(zelene glasovnice):

Engelbert Franchetti, brivski mojster v Ljubljani.

Opozarjamo, da morajo ženske volilke v eni ali drugi volilni kategoriji, ki nimajo po obrtnem redu postavljene upravitelja — kar je redek slučaj — same podpisati glasovnico, poleg njih pa tudi kak moški pooblaščenec, ki mora svojemu podpisu dostaviti: pooblaščenec. Tak pooblaščenec more samo za eno volilko podpisati.

Gališki deželni zbor.

V gališkem deželnem zboru se bje oster boj med dvema narodnostima, ki pozabita v svojem političnem boju na vsa strankarska nasprotja v lastnih vrstah, da vodita borbo do skrajnosti druga proti drugi. In ta politični boj, ki datira od narodnega prebujenja se ne izraža samo v političnih govorih, osebnih napadih, prehaja meje človečnosti in se nagiblje k zločinu.

Par let je od tega, ko je mladi rusinski entuziast študent Siezinsky ustrelil grofa Potockega, lani pa je bilo povsod govora o nečloveškem postopanju Poljakov napram Rusinom, ko so rusinske otroke pobijali do smrti! Pri nemirih na lvovskem vseučilišču je bil ust-

reljen mladi akademik Rusin Kocko, sledil je potem oni znani proces proti sto in enemu rusinskemu akademiku, ki je trajal mesece in mesece.

Taka poročila se vmešavajo v politične vesti, ki prihajajo iz političnega življenja v Galičiji. Rusini tvorijo tam, lahko se trdi dve petini prebivalstva, a vendar so njih prava in uspehi, pa bodisi na političnem, kulturnem ali gospodarskem polju enaka ničli. Vzemimo samo šolstvo, skoro 4 milijoni Rusinov na Gališkem ima samo dve državni srednji šoli, vse druge pa si morajo vzdrževati s prostovoljnimi prispevki že itak siromašnega naroda. V državnem zboru tvorijo sicer Rusini precej močno delegacijo, pa šele po splošni volilni reformi, dočim tvorijo v gališkem deželnem zboru manjšino, ki nikakor ne odgovarja številu rusinskega prebivalstva na Gališkem. In to je ena točka, okoli katere se vrši v prvi vrsti ves politični boj v gališkem deželnem zboru, ki hočejo biti v njem zastopani Rusini tako, kakor kaže razmerje prebivalstva! Vlada sama je že priznala opravičenost rusinskih zahtev, ko je hotela oktroirati volilno reformo na podlagi državnozbornskega volilnega reda, ki pripisuje Rusinom po pravici in njih številu 38 odstotkov mandatov. Toda Poljaki nočejo slišati ničesar o kaki volilni reformi, ki bi bila pravična Rusinom, ki bi odgovarjala razmerju prebivalstva.

Poljaki na Gališkem žive še vedno v onih časih, ko je bila poljska šlahta nositeljica narodne ideje, kot je pozneje prevzela politično moč in vlado v svoje roke in uveljavljala povsod svoj okorenel konservativizem, zato se tudi med Poljaki samimi ni mogla razširiti napredna misel v onem obsegu, kakor bi si kdo mislil za ta inteligentni narod. A Rusini so mlad, agilni in demokratski narod ki ne pozna konservativizma, ker nima nikakih političnih tradicij, temveč je stopil s prebujenjem narodov na politično polje. Zato so si tudi Poljaki in Rusini taki nasprotniki, da si sporazum ne prinesel niti eni narodnosti škode, pač pa obema le koristi, ker bi na ta način prenehali oni strastni politični boji, ki izčrpajo moči in onemogočujejo napredek dežele.

Zadnje dni se je že mnogo govorilo, da so rusinsko-poljska pogajanja na najboljši poti, da dosežejo uspeh, zlasti, ko se je dosegel sporazum glede kreiranja novih rusinskih mandatov v gališkem deželnem odboru. Toda pogajanja glede volilne reforme so ostala brezuspešna. Vlada preti z odgoditvijo, z razpustom, a popustiti nočejo niti Rusini niti Poljaki.

Vlada pa omahuje... spominja se dunajskega parlamenta in ne ve izhodišča. Za Poljake ve, da so njeni, ali s popustom v korist Rusinom, bi se znalo dogoditi vladi kaj neprijetnega... Rusini pa so z Italijani tvorili doslej vedno jeziček na tehtnici vladne večine. Italijani so že obrnili vladi hrbet, sedaj naj pa požene še Rusine v opozicijo? Tako se kaznuje v avstrijski upravi ona korupcija, ki podpira močnejše v boju proti slabjšim, ki odreka manjšini na zahtevo večine vse pravice bodisi v kulturnem, političnem ali gospodarskem vprašanju.

Rusini zahtevajo pravično volilno reformo, da morejo zastopati koristi svojega naroda, katerim jemlje politična večina vse pogoje razvika na vseh področjih javnega življenja. Rusini zahtevajo tudi od države izpolnitve njih kulturnih zahtev, ki se osredotočujejo okoli ustanovitve samostojne rusinske univerze.

Vlada pa se umika, ne upa in ne more se opreti niti na to, niti na ono stran!

V gališkem deželnem zboru divja najbrezobzirnejša obstrukcija, Rusini obetajo, da bodo napram večini nastopili magari tudi s skrajnim nasiljem.

In ako se vprašamo, kdo je tega kriv, najdemo le en odgovor: kriva je temu avstrijska vlada, kriv je oni sistem, ki ne pozna pravičnosti, ki zahteva vedno le dolžnosti!

V zadnji seji gališkega deželnega zbora so žugali Rusini, da postavijo na gališko deželno zbornico rdečega petelina, a prišli so prepozno, vlada sama je storila to že zdavnaj, ona je razvnela politične strasti, dovedla je avstrijski parlamentarizem do korupcije, a to na škodo narodov, škodo manjšin, ki bodo prej ali slej vračale milo za drago! In kaj bo rekla avstrijska vlada takrat, ko se ta rdeči petelin preseli tudi na druge deželne hiše, ko se spremeni v plapolajoč ogenj!

Odgovornost nosijo in jo bodo nosili oni, ki so uvedli v avstrijski sistem korupcijo, premoč močnega nad slabim!

Dogodki v gališkem deželnem zboru so jasen memento, da je skrajni čas, urediti v Avstriji narodnostno vprašanje na podlagi pravičnega razmerja med posameznimi narodnostmi! Urediti pa je treba to poprej, dokler ni prepozno!

SPLOŠNI PREGLED.

Hrvaška. »Katoliški list« glasilu zagrebskega nadškofa postavil je bana Cuvaja in njegovo uradno časopisje na laž. Ko se je predstavil nadškof novemu banu, pisali so vladni listi, da je rekel škof v svojem govoru, da želi v imenu duhovščine, ban naj bi izvršil srečno ono nalogo, ki jo je prevzel v čast naroda! Katoliški list pa prinaša sedaj avtentičen govor nadškofa Bauerja, v katerem ni niti sledu o kaki podobni izjavi. Takih sredstev se poslužuje novi hrvaški ban. — Zanimivo je, kako se ban Cuvaj izraža o trializmu; on trdi namreč, da ni samostojno organizirane trialistične stranke, edina stranka, ki zastopa trialistične tendence je stranka prava, ki je sprejela te tendence indirektno v svoj program. A kako hoče ban nastopiti v tem vprašanju, dokazuje njegovo politično taktiko, ki je do skrajnosti nasilna; on trdi namreč, da bo pripuščal trialistične tendence le toliko časa, dokler ne prestopijo meja dopustnosti, v trenutku pa, ko se to zgodi, se bo poslužil skrajnih sredstev. V svoji nadaljni razlagi o trializmu pa je dokazal, da sploh ne ve kaj je trializem, ali pa ni smel tega povedati, ker bi ga sicer v Budimpešti čudno pogledali!

Macedonsko vprašanje se zopet pojavlja, kakor vsako leto, ko se približuje mlad; lansko leto so v Skadarliji proglasili svojo neodvisnost Malisori, in vodili ostre boje s Turki, izzvali so že skoro oborožen konflikt med Turčijo in Črno goro, ali zadeva se je na vseh treh straneh mirno poravnala v podgoriškem miru; toda Turki niso izpolnili podgoriških pogojev in tako je sedaj skoro gotovo, da Albanci ponovno svoje zahteve. Posebno živahno pa je gibanje v kosovskem vilajetu ter ob turško-bolgarski meji, kjer so se tekom letošnje zime organizirale močne bolgarske čete in že začele z akcijo. Vsak dan prihajajo poročila o obojestranskih spopadih, ki so navadno predelna hudih bojev. Turčija se bliža jako kritičnemu

trenotku, ker Macedonija, Stara Srbija in Albanija so le velik sod smodnika, ki ga zažge najmanjša iskrica, a požar, ki ga povzroči ta eksplozija, je nevaren, ker zna se razširiti še preko vrhov balkanskih gor! Evropske vele-vlasti pa stoje macedonskemu vprašanju onemogle nasproti, ker vedo, kako nevarno bi bilo vsako razpravljanje, a ker se vprašanje enkrat mora rešiti, rešilo se bo samo.

Angleški vojni minister v Berlinu. Kolikor se da sklepati iz nemškega časopisja je nemško javnost prihod angleškega vojnega ministra Haldanea precej iznenadil, pa ne samo nemško javnost, tudi angleško. To pa radi zadnjih dogodkov, ko se je mudil angleški poslanik v Berlinu sir Goshen v Londonu, da upozori angleško vlado na nova angleško-nemška nasprotja; podal je tudi konečne predloge, katere je angleški kabinet tudi sprejel. Da se doseže konečno sporazum, se je poverila ta naloga osebnemu prijatelju cesarja Viljema vojnemu ministru Haldanu, to pa že radi tega, ker je lord Haldane zasledoval vedno Nemčiji prijazno politiko. Anglija je sporočila misijo svojega vojnega ministra Rusiji in Franciji. Iz Pariza se poroča, da se je ministrski predsednik Poincaré izjavil, da more Francijo, ki zastopa vedno mirovno idejo, veseliti zblizžanje Anglije in Nemčije, ako nudi to zblizžanje popolne garancije za mir.

Trgovci, pozor!

V torek opoldne se konča oddajanje glasovnic za volitev v trgovsko in obrtno zbornico v trgovski kategoriji. Vsaka glasovnica, ki pride pozneje v roke volilni komisiji, je neveljavna.

Boj je hud in odločeval bo vsak posamezen glas!

Zato pozivljamo sedaj ob dvanajsti uri vse slovenske trgovce, ki jim je na tem, da ne pade trgovsko-obrtna zbornica v klerikalne, trgovcem sovražne kremplje, naj pošljejo nemudoma vse rdeče in modre glasovnice ekspresno centrali v Ljubljano, bodisi na „Tajništvo narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica“, bodisi na dr. Fran Novaka, odvetnika v Ljubljani. Mi moramo imeti najpoznejše danes v ponedeljek vse glasovnice v rokah!

DNEVNI PREGLED.

Opozarjamo vse volilce v trgovsko in obrtno zbornico, posebno one po deželi, da pošljejo glasovnice naravnost tajništvu nar. napred. stranke. Če pa že pošljejo glasovnice na zbornico, tedaj pa morajo zunaj na glasovnico napisati svoje ime, ker so brez označenega imena odposilatelja vse glasovnice neveljavne. V slučaju pa, da pošljejo glasovnico v kuverti, mora zunaj na kuverti biti napisano ime volilca drugače je glasovnica neveljavna. Zaupnike

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski.
(Dalje.)

Ko je svitlnica zopet posvetila, se je Topal-Hasan zviljal v predsmrtni agoniji. Kraljič je v borbi slučajno vtiral njegov nož in mu ga porinil v vrat. Oba mrliča sta ležala v mladeni krvi.

Mlinar se je sedaj vžiral in začuden pogledal tujca, kateri mu je, sam Bog ve odkod, prišel na pomoč. Pred njim je stal visok, na smrtno bled začrnel mladenič, s črnimi vdrtimi, presunljivimi očmi, ter z dolginimi kodrastimi, s prahom pokritimi lasmi; jopič na njem je bil raztrgan, blaten in moker, telovnik brez gumb ter razgrnjen, da se je lahko videlo, da nima srajce; hlače umazane in obuvale raztrgane. Z eno besedo človek, ki je zbežal iz ječe, ali pa se nahajalo v mučnikih, katerim so kirdžali in delibabli bili izpahnilni oči.

Naši trije znanci so obšli samostan in ostali pred zadnjo steno, ki je bila pristopnejša in bližja celici dijakona Vincencija. Tu se nim ni bilo treba bati, da zbude niti samostanskih psov, ali da jih hlapiči zagledajo.

Gorski vodopadi so hurmeli v obližju ter napolnovali vso okolico z divjim hrušcem.

Kraljič je zaslišal te priproste, iskrene besede s solznimi očmi in na to dejal še močno zasoplen:

»Nisem izvršil mnogo, ded. Ubila sva dva, toda takšnih zverin je na tisoče. Bolgarski narod se šele potem izvabi in oprosti, ko vsi pograbimo sekire in pobijemo te dušmane. Sedaj pa mi povej ded, kam zakopljeta ta dva mrliča, da niti sledu po njima ne ostane?«

»Imam pripravljen grob za pagane; samo pomagaj mi ju izvleči«, reče starec.

In ta dva človeka, katere je ta krvava reč združila na veke, sta izvlekla mrliča v staro jamo v bezgovem grmičju za mlinom ter ju dobro zasula s prstjo, da je zginil vsak sled za njima. Vrnivši se z rovnico in lopato k durim, sta zapazila, da je nekaj belega švignilo mimo njih.

»Oh, hrt!« zakliče Kraljič, »ta se bo tukaj klatil in on naju izda. In počakavši ga, ga kresne z rovnico po glavi; hrt se je vlekel po trebuhu ob vodi in pri tem žalostno cvilil.

»Imela bi tudi psa zakopati obenem z onima«, omeni mlinar.

Potem si še sama osnažita krvi, po tleh pa jo zasujeta s prstjo.

»A kaj teče z tebe?« vpraša mlinar, videč da Kraljič teče kri iz roke.

»To ni nič ugriznil me je ta izdajica, ko sem ga davil.«

»Daj, da ti čim poprej zavežem rano,« ga je priganjal mlinar ter mu z umazano cunjjo povijal roko in pogledavši mu v oči, je vprašal: »Odpusti sinko, toda odkod prihajaš? In znovič je začuden ogledoval tujca.

»Poznej ti povem, ded; sedaj znaj samo toliko: Bolgar sem in sicer dober Bolgar. Ne dvomi o meni.«

»Bog obvaruj! No, ali mar niman očes?

Ti si človek narodnjak, gospod, in za takšne brate rad dam dušo...«

»Kje najdem sedaj, ded, nekako obleko, da se preoblečem in prenočim?«

»Pojdiva v samostan k dijakonu Vincenciju. Sorodnika sva. Koliko dobrega je že doprinesel on takim ljudem... Tudi on je prave bolgarske vere... Hajde, ondi prenočimo vsi. Dobro, da nas nihče ni videl.

Ded Stojan se je motil; mesec je uprav sedaj osvetljeval ob orehovo deblo odprto visoko človeško postavbo, ki je nepremično gledala, ko sta ona zakopavala mrliča. Toda naša človeka nista opazila ničesar.

Kmalu na to so mlinar, Kraljič in Marica, ki je ob času borbe zbežala ven pod brest in preplašena tarnala, korakali proti samostanu, čigar visoke stene, ozarjene mesečno svetlobo, so bile videti med temnimi vejami orehov in topolk. Za njimi je prišla k samostanu tudi ona neznana postava.

III.
Samostan.

Prekoračivši planjavo, prepreženo s podrtimi kladami, so korakali pod košatimi, stoletnimi orehi in deblami, oglojenimi od starosti, kar se nakrat prikaže pred njimi visoko zidovje samostana, ki je bilo pri tajnostni mesečni svetlobi podobno gotičnemu gradu s fantastično vpremanimi stolpi.

Pred nekoliko leti se je ta stavba ponašala z orjaškim gozdom, kateri je s svojo košato krono, v kateri je gneznilo na tisoče pevajočih tičic, zaslanjal starodavno cerkvico. Toda nevihta je podrlo gozd in igumen* je postavil novo cerkev, ki se sedaj s svojo visoko, po no-

* Samostanski predstojnik.

vem slogu narejeno kuplo, kaj dično odkljuje od ostalih starih stavb, teh spomenikov preteklosti ter dela nate vtis, kakor kos novega papirja, prilepljen na star pergament.

Stara cerkev in stari gozd sta padla pod udarci usode; od tega časa je samostan vsakako otrpnil, ker ne razveseljuje več očesa z orjaškimi, malome do oblakov segajočimi drevesi, niti ne povzraja pobožnih duš po stenah naslikane slike svetnikov, nadangelov, častitih občanov in mučnikov, katerim so kirdžali in delibabli bili izpahnilni oči.

Naši trije znanci so obšli samostan in ostali pred zadnjo steno, ki je bila pristopnejša in bližja celici dijakona Vincencija. Tu se nim ni bilo treba bati, da zbude niti samostanskih psov, ali da jih hlapiči zagledajo.

Gorski vodopadi so hurmeli v obližju ter napolnovali vso okolico z divjim hrušcem.

Nekdo izmed njih je moral splezati preko zida, da poišče znotraj lestvo in jo poda ostalim. To nalogo je kaj spretno izvršil Kraljič, ki je bil to noč prišel z napadanjem. Kmalu so vsi trije dospeli čez obzidje ter bili izpostavljeni v nevarnost, da jih bojeviti igumen postrelja, ako jih slučajno zapazi skozi okno svojega stanovanja. Znašli so se v malem zadnjem dvorišču, združenim z velikim dvoriščem z vratni zaprtimi od znotraj. Djakonova celica se je nahajala v pritličju ter imela okna vpravo v to dvorišče. Približali so se k oknu, kjer je še gorela luč.

»Vicencijski čita,« reče mlinar, stopivši na prste in pogledavši v celico. Na to potrkno na okence. To se odpre in nekdo vpraša:

* Tolovaji in roparji.

(Dalje.)

političnih društev v Ljubljani in po deželi pa pozivljamo, da TAKOJ pošljejo vse legitimacije oz. glasovnice na tajništvo narodno-napredne stranke oz. pisarni dr. Novaka v Ljubljani.

Kako se podpisujejo glasovnice za trgovsko in obrtno zbornico? Opozorjamo, da morajo moški volilci sami podpisati glasovnice tam, koder je naznačeno: Podpis volilca. — Ženske volilke morajo ravno tako same podpisati glasovnice, ako nimajo po obrtnem redu postavljenega upravitelja. Ako imajo upravitelja, podpiše ta in pristavi k svojemu imenu »upravitelj«. Ako pa ženske volilke nimajo upravitelja, podpišejo, kakor zgoraj omenjeno same, zraven njihovega imena pa mora podpisati kak moški, ki mora svojemu podpisu dostaviti: Volilni pooblaščenec. — Dobro je, ako je tisti moški, ki podpiše žensko glasovnico, tudi volilec v trgovsko in obrtno zbornico, vendar je lahko tudi vsak drugi moški, paziti pa je, da je dotični moški izpolnil 24. leto. Vsak moški sme podpisati samo eno glasovnico. Osebe, ki ne znajo pisati, morajo napraviti pred svoje ime, ki ga kdo podpiše, križec, podpisati se morata zraven še dve drugi priči, ki morata biti stari 24 let.

Kompromis med vlado in klerikalci? Iz zanesljivega vira se nam poroča, da je med vlado in klerikalci sklenjen kompromis, po katerem bodo klerikalci glasovali za vladno predlogo glede podzavljenja mestne policije, vlada pa bo takoj predložila v sankcijo zopetno izpremembo občinskega in volilnega reda za mesto Ljubljana. Če klerikalci res to store in glasujejo za obremenitev Ljubljane za 130.000 kron letnega prispevka potem res ne vemo, kako naj te ljudi še imenujemo. Niti dežela, niti mesto, niti naprednjaki, niti klerikalci ne bodo na dobičku, če se v deželnem zboru sprejme 130.000 kron letnega prispevka za policijo. Edinole država bo na boljšem in stranka, ki bi se v tem položaju izdajala kot zastopnica državnih interesov in ne občinskih ljubljanskih ni vredna, da med nami sploh še obstaja. Prinašamo vest o kompromisu med vlado in klerikalci namenoma, da imajo pristaši S. L. S. in njihovo ljubljansko vodstvo pod načelstvom dr. Gregoriča priliko še pravočasno svoje zastopnike v občinskem svetu in deželnem zboru poučiti, kaj zahteva interes vseh ljubljancev in kaj je dolžnost vseh pravih prijateljev Ljubljane. Vsa Ljubljana brez razlike strankarskega prepričanja mora nastopiti proti nakani, da naj se obremenijo Ljubljano s 130.000 K za podzavljenje policije. Vsa Ljubljana mora nastopiti proti tozadnemu kompromisu, če se je že res sklenil med S. L. S. in c. kr. vlado. Ljubljana se ne sme in ne more dati odreti.

Shod v Planini. V Planini pri Rakeku se je vršil včeraj popoldne pri Zihleru volilni shod, ki sta na njem govorila dr. poslanec dr. Ravnihar in dežel. poslanec Gangl. Shodu je predsedoval vrli domačin A. Laurič. Oba govornika sta z besedo in dokazi ožigosala ljudstvu sovražno početje nasprotnikov, ki se v Planini skrivajo pod firmo farovške stranke. Ti sovražniki ljudstva bi sedaj še planinsko občino radi dobili v roke. Izvajanja obeh govornikov so odobraval navzoči kmetje s klci ogorčenja proti svojim sovražnikom in izkoriščevalcem, ter so pritrjevali govornikom z gromovitim ploskanjem. Shoda se je udeležilo 200 zavednih kmetov, ki so se združili v napredno kmetiško stranko, ki hoče vreči ob tla vse zahrbtnike in ruvarje, pospeševalce razprtij in sovraštva. Dne 14. t. m. so volitve. Ponosni in samostojno misleči napredni Planinci bodo napravili obračun. Živela napredna Planina!

Gospa Vera Kosova, vdova po Ivanu Kosu, rojenem ljubljancu, ki je bil nad 30 let v Petrogradu ugleden veletržec, je darovala »Radogoju, tisoč kron. Živela blaga darovateljica! Obrtniški ples. V sredo, 14. t. m. se vrši v Narodnem domu prvi veliki obrtniški ples v Ljubljani. Na mnogobrojna vprašanja naznanja odbor, da glede obleke ni nikakšnega predpisa, da pa so tudi kostumi in skupine obrtniških stanov v historičnih in tradicionalnih nošah dobrodošle. Doslje je že več takih skupin prišla. To prvo prireditelje poseti, kakor se nam poroča, tudi deputacija organiziranega delavstva v Zagrebu. Dolžnost vsakega zavednega obrtnika je, da se udeleži te velike in pomembne prireditve. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikah ge. Sešarkove v Selenburgovi ulici.

Iz ljudsko šolske službe. C. okr. šol. svet za ljubljansko okolico je imenoval mesto oboje učitelje gđce. Antonije Göderer učiteljico gđc. Josipino Franke za suplentinjo v St. Petru pri Ljubljani, provizorično učiteljico gđc. Ano Pleško na Vrhniki pa v isti lastnosti na novo ustanovljenih paralelnih oddelkih ljudske šole na Vrhniki.

Razpisana učiteljska mesta. V sežanskem šolskem okraju so razpisana v definitivno nameščenje 1. Mesto višjega učitelja na dvorazredni ljudski šoli v Divači. 2. Mesto učitelja voditelja na ljudski šoli na Barki, v Lipi, Stomažu, na Vojsčici. 3. Mesto učitelja na ljudski šoli v Brestovici, Kostanjevici. Službeni prejemki so določeni v deželnem zakonu od dne 14. januarja 1906 l. dežel. zak. in uk. št. 10. Pravilno opremljene prošnje v dobi 4 tednov na c. kr. okr. šolski svet v Sežani. — Na štiri-razredni deški ljudski šoli v Kranju je razpisano stalno mesto učitelja. Prednost imajo prosilci, ki so usposobljeni za risanje na obrtno-nadaljevalnih šolah. Prošnje je vložiti do 10. marca t. l. na okr. šol. svet v Kranju.

Mesto sodnika z dohodki IX. čin. reda je razpisano pri c. kr. okr. sodnji v Kranju. Prošnje je vpsolati do 23. febr. t. l. na prezidij dežel. sodišča v Ljubljani.

Telovadno društvo Sokol v Logatcu priredi na pustno soboto, 17. svečana v hotelu Kramar svoj ples. Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Topničarji v Vipavi. Te dni so počeli po ajdovski železnici dovažati vozove topničarskega polka, ki se nastani v Löwetrovovem gradu v Vipavi. Ubogi ajdovski »lukamatija« je imel celo uro zamude, ker mu je bilo nenavadno breme pretežko, dasi je sopihal in sto-

kal, da je bilo groza. Tudi Ajdovščini se ponuja garnizija, pa se je domačini branijo in nočejo izpolniti pogojev, ki jih stavi vojaška uprava.

Amerikanski Sokoli se udeležijo letošnje sokoškega zleta v Prago. V to svrhu se snidejo zastopniki posameznih sokolskih društev iz vseh delov Amerike dne 11. junija v New-Yorku, kjer je najprej velika javna telovadba. Potem jih prepelje parnik »New Amsterdam« v Rotterdam, odkoder se pripeljejo v posebnem vlaku v Prago.

Srečni očetje na Francoskem. Francoski poslanci se bavijo z resno mislijo ustvariti postavo, vsled katere bi dobival vsak oče, ki ima tri otroke pa manj kakor 2500 frankov dohodka, državno pokojnino v znesku 120 frankov za vsakega otroka v starosti od 3 do 13 let.

PROSVETA.

Slovensko deželno gledališče.

Viktor Parma: Caričine amaconke. Opereta v treh dejanjih. Dejanje te operete je zajeto iz ruske zgodovine. V središču stoji mlada vdova Helena Jurandova, ki je bila v dobi carice Katarine II. ustanovila vojaško organiziran kor amaconk. Bila je v prvem zakonu nesrečna, zato je sovražila moški spol; zahtevala pa je tudi od svojih amaconk, da mirne vse moške. Libretist je vpletel v opereto tudi znan »Potemkinove vasi«. Carica je potovala po zanemarnjenih krajih južne Rusije, a oddalec je videla povsod krasne vasi in bogate dvorce, ki pa so bili le naslikane kulise, ideja prebrisanega Potemkina. Povsod so se klanjale carici deputacije, a bile so vedno tisti ljudje, različno oblečeni v različnih krajih. Potemkinovi uradniki so torej znali carico docela prevarati. Avstrijski cesar Jožef II. je posetil carico dvakrat. Libretist je torej prevzel v svojo opereto tudi cesarja Jožefa II., ki v družbi carice blizu Pajduka v Besarabiji spozna amaconke in lepo Heleno Jurandovo. Carski svetnik Feodor Židanski, ki je resnično živel v oni dobi ter bival nekaj let tudi v ruskem poslanstvu na Dunaju, potuje pred carico in pripravlja slavnostne sprejeme. Kot sorodnik kancelarja Potemkina deluje za Potemkina in njegove »vase«. Preoblečen v žensko se vtihotapi v ženski kor amaconk, se zaljubi v Heleno, jo pridobi zase ter se končno z njo oženi. Z njim vred pa se oženita še intendant Galganov in inženier Cirkulak z bivšima amaconkami Anastazijo in Olgo. Carica razpusti kor amaconk, pri katerih je služil kot marketendar žid Moško. Dejanje operete se godi najprej v židovski kramarji in žganjarni Moškovi, potem pred gradom Heleninim in končno pred Kajdukom pri poklonstvu carici in cesarju. Dejanje se vrši l. 1786 ter nastopajo Rusi, Grki, Tataři, vojaki, menihi in delavci. Glavne vloge igrajo gđc. Thalerjeva (Helena), g. Iličić (Židanski), ga. Foedrantsbergova (Olga), ga. Bukševa (Anastazija), g. Križaj (Galganov), g. Horský (Cirkulak) in g. Povhe (Moško). Cesarja igra g. Nučič, cesarico (ga. Danilova). Opereta je nanovo onemreljena in nanovo režirana. Dirigira g. N. Štrifot.

Henrik Ibsen: Zveza mladine. (Veselo-igra v petih dejanjih.) Dan, ko se uprizoni na slovenskem odru Ibsen, moral bi biti praznik ne samo za občinstvo, ampak tudi za igralce. Žal, da včeraj, ko se je uprizonila na slovenskem odru Ibsenova komedija »Zveza mladine« nismo imeli tega občutka, gledališče je bilo skrajno malomarno obiskano, a tudi uprizonitvi bi bilo marsikaj oporekati. Toda o tem pozneje.

Ibsen je napisal to svojo komedijo jako zgodaj, zato se v nji ni najti onega specifično Ibsenovega, kar preveva vsa njegova poznejša dela. Poznajmo se pa že sledovi in to zlasti v edini ženi, ki pride v komediji kot resna v posev, to je Selma, ki nosi že prve sledove Ibsenovih ženskih tipov. Komedija sama na sebi je satirična slika iz nordskega javnega življenja, ki je pod njim trpel sam Ibsen in se mu zato umaknil v prostovoljnem pregnanstvu. Sredi političnega boja se vrši dejanje, in Ibsen je tako duhovito oslikal ves milje, vso javnost s onimi par tipi, ki jih postavi na oder: nestalnost, negotovost, samo korist to prevladuje na vseh straneh, a vse to pade v žrtev koristolovstvu, štreberstvu in potencirani neznajčnosti. Pride v javnost mož, ki ga nikdo ne pozna, par njegovih besed o svobodi prevzame in navduši množico, ki drvi za njim, zato, ker ga ne pozna, to zaupanje pa on izkorišča sebi v korist, dokler semu ne omajajo tla ter se ne pogrezne v nič!

Komornika Bratsberga je igral g. Danilo, ki je dobro karakteriziral starega tepca, ki ne ve ničesar o javnem življenju, nego samo to, kar čuje iz najbližje okolice, zlasti dober je bil v tretjem dejanju. G. Nučič je igral pustolovca Stensgarda, kateremu je znal izvaliti vse njane neznajčnosti in koristolovstva; najboljši je Nučič pač takrat, ko ostane pri svojem naravnem glasu. Gladke-Fjeldboja je igral g. Simaček v premladi maski, njegova umerjena igra in naravno prednašanje se je popolnoma krilo z bistvom vloge. G. Skrbinešek je Hejrea pgal preveč demonski, kar pa Hejre nikdar ni, to je le navaden bankroter — katerega je g. Skrbinešek karakteriziral izborno — pa nič več; tudi njegov glas bi ne smel biti tako zadrt, temveč lepo uglajen! Monsen g. Bukšeka je bil izvrsten tip, dasi premalo preživahen in premlad, ne misli po maski, temveč v govoru in igri. Najboljšo figuro pa je postavil na oder g. Verovšek v ulogi Lundestada, katerega je podal popolnoma mirno, kakor človeka, ki ima zato oči, da gleda, ušesa zato, da posluša. Polivalno omenjam tudi g. Molka v ulogi tiskarja Holaksena. Izmed dana je gospa Danilova v možaželjni vdovi Rundhalmovi našla srečen tip iz malomestnega življenja, ki ga je opremila s svojo rutino in pristnim tonom. Gospa Šetřilova je odigrala ono sceno, ko se v Selmi porodi Ibsenov ženski tip, dovršeno, da bi jo radi videli v kaki večji Ibsenovi ulogi. Gđc. Wintrova in Iličičeva sta bili v svojih epizodah dobri. Gledališče je bilo zelo slabo obiskano.

Včeraj popoldne se je ponavljala opereta »Revizor«, ki se je igrala dobro nedeljsko, zvečer pa pela drugič v sezoni s popolnim uspehom opera »Rusalka«. — Gledališče je bilo obakrat dobro obiskano.

Lavterjeva spomenica o preosnovi mestnega policijskega urada.

(Dalje.)

Pravi promet spisov mestnopolicijskega urada 1910 znašal je torej naravnost grozno število: 80.430!

Priznavam, da to niso sami koncepti ali druge dolge rešitve, kakor to že imena povedo. A to ne izpremeni na dejanskem položaju prav nič, kar obsegajo na drugi strani številne rešitve po več pol; n. pr. ena sama ekshibitna številka moje lastne rešitve, zavedajoč afero spoliranega pisma »Zveze slovenskih zadrug« s 15.000 K, obsega 15 konceptnih pol, cel akt pa kakih 20 števk s 150 polami; vlom v Sv. Petra cerkev itd.

Se hujše število dobimo, če si predstavljamo

promet strank.

Denimo, da je pri teh 80.430 spisih povsod prizadeta le ena sama stranka, o čemur ni dvomiti, — pri eni četrtini pa dve stranki, dobimo že število (80.430 in 20.000 je) 1000.430. Temu številu nadalje moramo došteti še vse one stranke, ki prihajajo v urad z raznimi prošnjami za pojasnila, za svet, za naslove itd., ne da bi dale povoda za kak beležek ali spis. Denimo, da je takih strank na dan le 20, — lahko bi pa rekel in dokazal 50 — tedaj 7300 na leto, dobimo končno (100.430 in 7300 je) 107.430, okroglo 110.000 strank!

80.000 spisov in 110.000 strank,

te številke nudijo nam golo resnico in pravo podobo naravnost orjaškega prometa in dela mestnopolicijskega oddelka! Za 30.000 spisov več prometa ima tedaj policijski oddelček, nego vsi drugi oddelki mestnega magistrata skupaj. To pa ni znabiti amerikiški »bluff« to poročam na podlagi uradnostatičnih podatkov in je mogoče, vse dokazati; da v resnici bodo številke še višje.

Obdelovanje 80.000 vlog ali spisov in sprejemanje, zaslisevanje ter odpravitve 110.000 strank na leto brez spodbijanja vršilo se je le z največjim naporom in uradniško osobe z menoj vred moralo je prihajati redno dan na dan izven uradnih ur, popoldne in zvečer, v urad, da je delo zmagovalo. Da so bili uradniki večkrat nevoljni, se ni čuditi.

Promet leta 1911, dasi številke še niso konstatovane, bo pa že veliko večji, kar je naravno. Prebivalstvo rase, nebroj delavcev prihaja in odhaja povodom osuševanja barja, ovadne in poročila policijsko-strazniškega zbora se množe; eksekutivne službe ob nedeljah kar rastejo iz tal, bi rekel itd.

Vrhu tega se pa gre tudi za

kakovost uradovanja.

Ni vse eno, če se uraduje po domače, ali pa če se uraduje eksaktno ter utemeljuje uradovanje s predpisi in zakoni, ki pridejo v poštev. Sicer je pa tisto uradovanje po domače, katero je bilo poprej običajno, dandanes že sploh minulo, če že ne po mojem prizadevanju, vsaj na lastno zahtevo občinstva, katero se popolnoma zaveda svojih pravic. Lahko rečem, da se uraduje v policijskem uradu, odkar ga vodim jaz, popolnoma po ljubljanskim provincionalnim razmeram prilagoden, dunajskem vzorcu. Ljubljanski mestni policijski urad nadkriluje deleke vse podobne urade, kar je pretečenem poletju odposlanec c. kr. ministrstva za notranje zadeve, c. kr. policijski nadkomisar Franc Markitan, ki je imel nalog, proučevati vprašanje izseljevanja na jugu, — odkrito priznal. (Zakaj se potem vtika vlada v policijo in zakaj Lavterjevi reformni predlogi?)

Da s sedanjim pičlo odmerjenim, zlasti konceptnim, osobjem nikakor ni mogoče, več izhajati, dokazuje nam eden sam pogled na zgoraj navedene orjaške številke uradnega prometa in na malo število uradnikov. Osobe je odmerjeno tako, da uradni stroj deluje brez spodbijanja, če so vsi uradniki, oficijanti, pomožne osobe, navzoči; nihče ne sme biti ali bolan, ali na dopustu ali sploh odsoten iz kateregakoli vzroka. Kakor manjka le ena sama oseba, je že križ in ni je mogoče nadomestiti.

To velja v prvi vrsti za osrednje policijski urad. Posli so se tako pomnožili, intenziteta uradovanja je tako narasla, da mi ni mogoče več izhajati z dvema konceptnima uradnikoma. Ravno sedaj ko to pišem, je komisar na angini zbolel; kaj bi bilo, če bi zbolel konceptni praktikant, ali jaz? Tako velik in važen urad na dveh odnosno štirih očeh nikakor ne more sloneti.

Najmanj kar je za splošnje uradniškega osobja potrebno, je tedaj reasumirano: 1. Seeden konceptni uradnik, vsaj pa tako oprostitev konce, praktikanca vseh nepolicijskih poslov za osrednopolicijski oddelček! 2. eden uradnik za vzgojo kot kriminalist — za kriminalno razvidnico; 3. eden pomožni uradnik za sodelovanje pri odglednem uradu in 4. eden uradnik ali pomožni uradnik za mestnopolicijski zglasovalni urad.

Prehajajoč k

mestnopolicijski straži,

mi je omeniti, da je zvišanje stanja tega zbora za 20 mož potrebno. Res je, da je občinski svet pred kratkim pomnožil mestnopolicijsko stražo za 20 mož ter nastavil potrebnega stražniškega nadzornika. Ali to je bila takorekoč kapljica v morje in s tem se je le popravilo, kar se je bilo opustilo prejšnjega leta. Ljubljansko prebivalstvo raste in šteje 40.000 oseb, tako da pride na jednega izmed 12, noč in dan službujočih stražniških organov malo manj kakor 4000 oseb in okrožja so tako velika, da možu ni mogoče med vsakim službovanjem prehoditi ga.

Imamo pa gotove kraje, kamor gre mož le takrat, kadar se ga iz kateregakoli vzroka tja kliče, n. pr. na barju, na Golovec itd. ali pa, če se napravi pogon. In vendar nihče ne bo dvomil, da bi bilo potrebno, da bi se napravil vsaj enkrat na dan obhod na barju že zaradi ciganske nadloge. Pri sedanjem stanju moštva je pa to popolnoma nemogoče.

Zajedno bi bilo umestno, pomakniti nekatere uradnike v višje plačilne razrede in regulirati stražniškemu zboru prejemke.

Začenjam z največjimi

režeži na rotovžu

s pomožnimi stražniki. Njih plača znaša 900 K! Je li mogoče, pri sedanjih draginjah v Ljubljani, jednem najdražjih mest, cesarski Dunaj vstevši, izhajati na leto z 900 K? Vsakdo mi bode pritril, da je to nemogoče in tudi pomožni stražniki s to vsoto ne morejo izhajati. Javna tajnost je, da jim to omogoči le gostilničar pri »Kolovratu«, kjer dobivajo obilno hrano za mal denar, katerega mu plačujejo posticipando! Z manj kakor s sto kronami mesečno, tedaj 1200 K na leto, tudi pomožni stražnik ne more živeti. Kakošno veselje naj ima do svoje službe, kako naj se upira zapeljivim priložnostim in službi in izven službe, če nima svojih vsakdanjih potrebščin pokritih? Tu moram vzdigniti svoj glas in prositi nujne, takojšnje odprave!

Ta slaba plača vpliva pa tudi na kakovost stražniškega naraščaja in materijala sploh. Z največjo težavo dobiti je le količjak sposobne moči, in, kakor hitro se možu nudi kaka prilika, dobiti boljši zaslužek, mi izstopi iz policijske službe. To ilustrira najbolj dejstvo, da je vedno več službenih mest praznih, nego kompetentov.

Nasvetujem torej, naj se vpelje vsota 1200 kron kot minimum za pomožne stražnike, nadalje naj se nastavi za stalne policijske stražnike 1300 K, za nadstražnike 1400 K in za vodjo 1600 K temeljne plače s sedanjimi petletnicami in sedanjo aktivitetno doklado.

Glede

povišbe uradniškega osobja.

Policijski komisar Franc Jančigaj služi 6 let in je ne samo popolnoma izvežban v policijski stroki, marveč mora tudi policijskega načelnika, mene, v vodstvu policijskega urada, zastopati, kadar sem zadržan. Zlasti z ozirom na to dejstvo pride večkrat v položaj, da mora reprezentirati policijo napram visokim civilnim in vojaškim dostojanstvenikom ter sprejemati najodličnejše stranke. Ravno policijski urad ima stik z vsemi in osobito z najvišjimi sloji občinstva, obravnavati ima najdelikatnejše in najbolj tajne zadeve in funkcionarji njegovi morajo imeti v javnosti veljavo ter ugled že po uradniškem činu. Imenovati bi bilo zatorej komisarja Jančigaja policijskim nadkomisarjem ter ga pomakniti v VIII. plačilni razred, ali pa vsaj mu podeliti naslov in značaj — v svrhu, da se povzdigne njegova avtoriteta tudi pro for interno.

Preostaja še

moja oseba.

Kaj naj rečem o sebi? Le-to, da sem v obče in posebno z ozirom na prejemke na slabšem stališču, kakor če bi bil ostal v državni službi na Dunaju in sicer znaša od leta 1909. sem razloček okolo 1000 K, to pa radi tega, ker bi bil prišel tudi na Dunaju to leto v VII. plačilni razred in bi bil dobil vrhutega vodstvo kakega policijskega okraja z raznimi ugodnostimi.

(Konec.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

SHODI SLOVENSKE KLERIKALCEV.

Celje, 11. februarja. Po vsi spodnji štajerski so se danes vršili shodi slovenskih klerikalcev, ki se je na njih obravnavalo klerikalno stališče v štajerskem deželnem zboru. Poslanecem se je izrekla zahvala in popolna zaupnica. V St. Petru je govoril Korošec, v Trbovljah Benkovič.

VELIKE PROTOGRSKE DEMONSTRACIJE V PRAGI.

Praga, 11. febr. Danes se je vršil na žofinskem otoku velik shod proti hrvaškim razmeram. Shoda, ki mu je predsedoval posl. Metelka, se je udeležila velikanska množica ljudi. Za Slovence je govoril visokošolec Radej. Po govoru posl. Klofača, ki je najostreje ličal razmere in nasilstva na Hrvaškem je množica priredila velik demonstracijski obhod mimo gledališča pred muzej na Vaclanskem trgu, kjer so bili zopet govori V tem so prinesli hrvaški dijaki veliko madžarsko zastavo, katero so javno zažgali. Ta hip pa je pridrla policija, ki je začela z golim orožjem razganjati demonstrante. Pri spopadu so bile tri osebe nevarno, dvajset lahko ranjenih, veliko pa aretiranih. Ko je okončana policija ekskortirala aretované, je množica isto naskočila ter iztrgala par dijakov. Nato je pa množica drla proti policijskemu komisarjatu v Vodrickovi ulici, kjer je razbila vsa okna in demolirala vsjo opravo v komisarjatu, tudi tukaj je bilo več oseb ranjenih in aretiranih! Pozno popoldne se je pojačeni policiji posrečilo razgnati demonstrante. Med aretiranci so večinoma srbski in hrvaški dijaki.

KONFERENCA SLOVANSKIH ČASNIKARJEV.

Dunaj, 11. februarja. Danes se je tukaj vršila konferenca delegatov slovenskih časnikarskih organizacij, katere so se udeležili Čehi, Hrvatje in Srbi, Hrvate sta zastopala Wilder in Vukotić, Srbe pa Branislav Nušić in Ivanič. V konferenci se je razpravljalo o vprašanju mednarodnih časniških znamk. Na temelju referata hrvaškega delegata Wilderja, se je sklenilo, da se letošnji časnikarski shod ne vrši kakor je bilo lani sklenjeno v Zagrebu temveč več dne 28. junija t. j. v Pragi ob priliki vseslovenskega sokolskega zleta in odkritja spome-

nika Palackemu. Sklenjena je bila tudi resolu-
cija v protest proti konfiskacijski praksi na Hr-
vaškem pod nasiljem bana Cuvaja.

NEMSKA NASILJA NA DUNAJU.

Dunaj, 11. februarja. Dunajska občina na-
daljuje nasilja proti češkemu življu; prepove-
dala je obdrževanje takozvane češke jezikovne
šole v XII. okraju, kjer so se otroci in starejši
učili češkega jezika. Istotako noče odpreti ljud-
ske šole v III. okraju, dasi je upravno sodišče
priznalo opravičenost in zakonitost iste.

DEMONSTRACJE ZA VOLILNO REFORMO.

Lvov, 11. februarja. Poljski in rusinski so-
cialni demokratje so danes sklicali manifesta-
cijski shod za volilno reformo v gališkem de-
želnem zboru, katerega se je udeležilo nad
15.000 ljudi. Posebna deputacija je izročila de-
lavske resolucije maršalu Badenju, predsed-
niku poljskega kluba Bilinskemu in predsedni-
ku odseka za volilno reformo dr. Leonu. Mar-
šal Badenji je naprosil poslanca Dasczinskega
in Wytika, da naj precizirata delavske zahte-
ve glede volilne reforme in jih izročita odseku.
Po shodu se je vršil velik pohod do Mickie-
wiczevega spomenika, kjer so se manifestanti
razšli; mir se ni nič kalil.

ČRNOGORSKI KRALJ V PETERSBURGU.

Petersburg, 11. februarja. Car Nikolaj je
danes obiskal črnogorskega kralja Nikito, ter
ostal skoro uro pri njem; princu Petru je poklo-
nil Aleksandrov red z briljanti. Kralj Nikito je
tekem današnjega dne obiskal več velikih kne-
zov in kneginj.

VOLITVE NA GRŠKEM.

Atene, 11. februarja. Vlada je razpisala no-
ve volitve na dan 24. marca, nova zbornica se
snide 4. maja.

RAZNO.

* Damski klobuki v letu 1912. Pariški
modni umetniki so že izdali svoje geslo za mo-
do damskih klobukov v pomladi in poletju leta
1912. Po tem geslu, letos za klobuke ne velja
nobena posebno ugotovljena moda. Pravorek
modnih umetnikov za letošnje leto je: Vsaka
dama je sama sebi sodnica! — Torej v letu
1912 more nositi dama na glavi, kar hoče, pa
ji nikdo ne more očitati, da je nemoderna, ne-
elegantna. Toda, kakor bo mogoče užalostil
»bolje polovice« ta zlobni pravorek pariških
modnih umetnikov, tako pa ne sme razveseliti
ta vest preveč tudi slabših polovic, ker nobena
moda je nazadnje tudi moda! Pariški umetniki
nočejo, da se damski svet letos pokaže v enot-
ni modi, oni hočejo kolikor mogoče veliko pe-
strost v barvah in različnost v oblikah! Zato
podajajo tudi par nasvetov, kako naj si nabav-
ljajo letos dame svoje oblike za klobuke, izmed
najrazličnejših omenjamo klobuke v podobi gr-
ških frizur, Merkurjevih čepic, orientalskih
turbanov, egiptovskih pokrival, toques a la
Henry II. srednjeveške kapice, ticala a la Louis
XV., veliki mušketirski klobuki, mali »Direc-
toire jockey« itd. Samo ena določba je veljav-
na za letošnje klobuke, ki mora priti do veljave
navzlic temu, da se ne proglasi nobena obvez-
na moda: Pleureuse in peresa vsake vrste so
skrajno nemoderna ter morajo izginiti raz
vsak klobuk, ker so skrajno neukusna. Tedaj
bo letos vsak klobuk z novejimi žerjavovimi
in drugimi peresi nemoderen, izginejo tudi ona
nagačena ptiča telesca, ki so doslej krasila
ženske klobuke. Na mesto vsega tega pride
samo cvetje, kar posebno veseli modistinje, ker
jim ta predpis obeta lepega zaslužka. Pletivo
za klobuke letošnje sezone je na modelih skraj-
no fino in nežno. Velikim klobukom se pro-
rokuje skorajšna smrt, na njih mesto pride mala
kapica, okrašena z belimi ali rumenimi ivanči-
cami, ki so razmeščene po klobuku tako, da
vise na obeh straneh skoro do ušes. Ako osta-
nejo še veliki klobuki — a to le izjemoma le
še kratek čas v veljavi, se bodo oblikovali v
raznih renesančnih motivih, ter bodo okrašeni
z obiljem dragocenih čipk. Na Rivieri vidijo
se že zdaj moderni toquesi, okrašeni z rožami
najpestrejših barv. Letos izginejo raz klobuke
tudi dragoceni takozvani airgretti iz ptičjih pe-
res, tako da se letošnja moda vrača k enostav-
nosti, a razvija vendar najlepšo pestrost.

* Iz življenja tenorista Caruse. Ravnatelj
in impresario znamenitega italijanskega teno-
rista Caruso pripoveduje sledečo interesantno
povest: Ko je pod mojim vodstvom gostovala
v newyorškem Broadway-gledališču znana ita-
lijanska igralka Mina Anguglia, prihajal je do,
sledno v gledališče tudi tenorist Caruso, ako
sam onega večera ni pel. Pred predstavo je
vselej prišel v mojo ravnateljsko pisarno, ter
večinoma črtal jako dobre karikature; mene
je karikiral najmanj desetkrat na najrazličnejši
način. Mnoge svoje slike je pošiljal raznim
amerikanskim listom, ki so jih tudi reproducir-
ali. Nekega dne pa mu reče moj osemletni
sin: »Ali je res, gospod Caruso, kar mi je
pripovedoval moj oče?« — »Kaj mali moj?«
— »Da imate vi najlepši glas na svetu in da ste
najbolji pevec, kar jih pozna moj oče?« — »Kaj
me še nisi slišal peti?« — »Ne, gospod Caru-
so!« — »Toda se zgodi to jutri večer, pošljem
ti vstopnico za gledališče!« — »Žalibog, to ni
mogoče!« — »Kako vendar to?« — »Jaz imam
še le osem let, pa moram biti v postelji takrat,
ko se začne predstava!« — »Dobro, pridi
jutri popoldne ob treh v moj hotel, pel bom za
te!« — Drugi dan sem bil s svojim sinom ob
določnem času v hotelu. Ko me zagleda Ca-
ruso, mi reče: »Peti hočem samo vašemu sinu,
ako hočete poslušati tudi vi, stane vas to
izjemno 5000 frankov!« — Nisem bil voljan
plačati te neznatne vstopnine, pustil sem pevcu
svojega sinka in odšel v hotelsko čitalnico.
Caruso pa je odpeljal mojega sinka v svojo so-
bo, posadil ga na fotelji, sam sedel za klavir in
mu najprej zapel svojo glasovito arijo o pol-
ljubih iz opere »Tosca«. Moj sin ga je pobožno
poslušal, oblike so ga solze, stekel je k mojstru,
objel ga in poljuboval, ter klical: »Oče mi je
še premalo povedal, to je nebeško!« Caruso

je bil globoko ganjen, sedel je znova za klavir
in zapel kavatino iz »Fausta«. Ko je končal
svoj koncert, poklonil je mojemu sinku svojo
sliko s sledečim napisom: Svojemu mlademu
prijatelju, ki mu zahvaljujem največjo umet-
niško zadovoljnost. Ko se je vrnil s svojim
sinom k meni, ni pustil, da se mu zahvalim,
ampak rekel mi je: Jaz se moram zahvaliti
vam, ker nikdar v svoji umetniški karieri ni-
sem doživel toliko veselja, nego v trenutku,
ko sem videl plakati vašega sinka tako ganje-
nega. Ta hip sem prvokrat v svojem življenju
občutil, kaj pomenja to, biti, umetnik! Te nje-
gove solze so mi dragoceneje nego triumi
vsega sveta.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 11. februarja 1912.

Termin.

Pšenica za mesec april 1912	za 50 kg	11 93
Pšenica za mesec oktober 1912	za 50 kg	11 12
Rž za mesec april 1912	za 50 kg	10 62
Koruza za mesec maj 1912	za 50 kg	9 05
Oves za mesec april 1912	za 50 kg	10 36

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.

DRŽAVNI KOLODVOR.

BLAŽ, Dunajska cesta.

SEVER, Krakovski nasip.

PICHLER, Kongresni trg.

ČEŠARK, Šelenburgova ulica.

DOLENC, Prešernova ulica.

FUCHS, Marije Terezije cesta.

MRZLIKAR, Sodna ulica.

ŠUBIC, Miklošičeva cesta.

ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.

PIRNAT, Kolodvorska ulica.

ŠENK, Resljeva cesta.

KOTNIK, Šiška.

TIVOLI, na žel.prel.pri Nar.domu.

KOŠIR, Hilšerjeva ulica.

STIENE, Valvazorjev trg.

SUŠNIK, Rimska cesta.

UŠENIČNIK, Židovska ulica.

KLEINSTFIN, Jurčičev trg.

KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.

KUSTRIN, Breg.

TENENTE, Gradaška ulica.

VELKAVERH, Sv. Jakoba trg

Del. glavica: K 8,000.000. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 800.000.
Štritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

**Zahtevajte „Dan“ po vseh go-
stilnah, kavarnah, brivnicah,
bralnih društvih in čitalnicah!**

Pri političnem dnevniku „DAN“
je zasesti še eno stalno mesto

sourednika.

Ponudbe s pogoji do 20. t. m.
na laštništvo lista.

Kupi se takoj že rabljen
pisalni stroj.

Ponudbe na „Učiteljsko tiskarno“.

LJUBLJANSKI ZVON

letniki 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1889, 1894,
1895, 1896, 1897, 1898 vezani in 1899, 1900,
1901, 1902 nevezani, so na prodaj.

Ponudbe pod šifro „V. V.“ Ljubljana, po-
štno ležee.

Pozor!

Slavn. občinstvu se vljudo naznanja, da se odslej naprej

== v restavraciji „pri Lipi“ ==

točijo najfinejša vina iz Zajčeve kleti

in sicer: cviček iz Gadove peči, rdeči sromeljčan, goriški rizling, hrvaško rumeno,
blatno-jezersko (Plattensee) ter petletni dolenski rizling, kakor izborni istrijski
refoškati. — Toči se tudi priznana najboljša

Reininghausovo marčno pivo.

Topla in mrzla jedila so vedno na razpolago.

Za blagonaklonjenost se najtopeje priporoča

Restavracija „pri Lipi“, Ljubljana, Židovska ulica št. 5.

Pozor!

— 92 —

Večer je napočil... in noč se je polagoma
spuščala na Pariz.

Proti enajsti uri se je ustavila nosilnica
pred hišo Passavant. Dva moža sta vstopila v
hišo. Saitano je bil z njima in z največjo skrb-
nostjo so odnesli Lavro z blazinami vred.

Nosilnica pa je krenila proti Mestu.
Uro pozneje se je Lavra še vedno sanja-
joča, nahajala v postelji in sobi, ki je bila ve-
ren posnetek do najmanjših detajlov njene sobe
in postelje v hiši Passavant.

Ta soba je le bila v stanovanju Saitana,
v stanovanju strahot.

Lavra d' Ambrun je živela... in Roselys
ni imela več matere!

XIV.

Odette de Champdivers.

Pač, imela je mater: vojvodinja orlean-
ska je rešila Roselys iz hude bolezni možgan-
ske mrzlice, prepovedala smrt in v enem me-
secu je bila Roselys oteta. Zdravje se ji je vra-
čalo po malem. In v tej dobi je Valentina gor-
ko vzljubila to dete. V nedolženih potezih si je
sestavila njegovo usodo; vse poizvedovanje
pa ji ni doprineslo glavnih vzrokov in nagibov
k temu činu: vedela je, da je imel eden Bur-
gundcev roko pri igri — oče ali sin.

Roselys ni mogla dati nobenih podatkov:
mrzlica ji je bila uničila ves spomin. Razum
pa se je krepko razvijal v popolnoma novem
življenju.

Kakor hitro je otrok okreval, je skrbela
vojvodinja, da mu preskrbi varno skrivališče.

**Spominjajte se družbe sv.
Cirila in Metoda.**

Ker se pride dandanes pri hudi
konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj ku-
piti ali prodati, ali ki iščejo službe,
da naj inserirajo v izbornem in
zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po
najnižjih cenah „Prva anončna pi-
sarna“ v Ljubljani, Francišanska
ulica šte. 8, katera daje radevolje
tudi vse za to potrebne informacije.

njeni in malomarno je pomislila: ni še vzbu-
jena, sicer bi bila že pri meni in bi se mi slad-
kala...

Privzdignila se je, da bi jo natančno vi-
dela, pa v hipu se je zgrudila: bolesten krik
se ji je iztrgal; z roko je pograbila za prsi, kjer
jo je žgala skeleča bolečina in začutila je, da je
vsa povita... Hkratu se ji je povrnil ves spo-
min in se razlil, kakor voda, rešena jezov. Su-
nek z bodalom, strašni prizor, zastrupljena ku-
pa, vsa grozna prikazen se je v hipu ponovila...
Zakričala je:

— Roselys, Roselys!...

Vrata so se odprla. Človek je naglo pri-
stopil tik k postelji, naklonil se in zašepetal:

Zaveda se...

— Roselys, Roselys, je klicala Lavra, ka-
kor brezumna.

— Bodite mirni, ne razburjajte se...

— Moje dete!... O gospod, imejte usmi-
ljenje, kje je moje dete? Oh, njihov zaveznik
ste. Bojim se vašega obraza, vaše oči žgo...
Kdo ste? Kaj delate?

— Tisti sem, je odgovoril človek, ki je dal
kraljici trup, ki naj bi vas usmrtil...

Lavra je kričnila, kakor v silobranu:

— Da, da! Na vašem obrazu berem, da ste
peklenski pomočnik Izabele!

— Ali vas je moja pijača morebiti zastrupi-
pila?...

— Ne... res je, da ne... Vi mi torej ne
želite smrti?

— Grof Nevers vas je podrl s sunkom bo-
dala: dobro je meril, prisegam vam.

Lavra je skrila obraz v dlani.

Hiša Saint-Pol.

23

Angleško skladišče oblek Mestni trg
štev. 5.
O. Bernatovič.

T. MENCINGER v Ljubljani,
Sv. Petra cesta.

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš, Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik, Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.

Železnik, Sv. Ivan,
Trevisan, ulica Fontana,
Baje, ulica Geppa,
Lavrenčič, Vojašnični trg,
Pippan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Gramaticopulo, ulica Barriera.
Rončelj, ulica S. Marko,
Rankel, ulica del Rivo štev. 22,
Bruna, ulica del Rivo štev. 44,
„ ulica St. Martiri,
Bilan, ulica Covana štev. 14,
Raunacher, Campo Marzio,
Retinger, ulica Grumulo,
Schimpff, državna železnica.
Geržira, Rojan,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Hreščak, ulica Belvedere,
Vivoda, Rojan,
Šegulin, ulica Industria,
Sekovar, Vojašnični trg,
Schmelzer, južni kolodvor,
Ivan Treven, Bazovica pri Trstu.

Lavra je spala trdno in redno spanje, prepreženo s srečnimi sni, kajti smehljala se je.